

החלטת ועדת האתיקה
בעניין קובלנה של השר עמי אילון נגד ח"כ אריה אלדד
מיום כ"ט בשבט התשס"ח - 5 בפברואר 2008

1. קובלנת השר עמי אילון

ביום כ"ח בטבת התשס"ח (6 בינואר 2008) פנה השר עמי אילון בקובלנה אל ועדת האתיקה כנגד התבטאותו של ח"כ אריה אלדד, במסגרת דיון שהתקיים ביום כ"ד בטבת התשס"ח (2.1.2008) במליאת הכנסת במספר הצעות לסדר היום. לדידו של הקובל, הדברים אותם אמר ח"כ אלדד, הינם בגדר התבטאות חריגה ומסוכנת.

לקובלנה צורף העתק מפרוטוקול הכנסת מיום 2.1.2008, בו מתבטא ח"כ אריה אלדד מעל דוכן הכנסת, כדלקמן:

"...כיוון שממילא דנים כבר בשאלה הנכבדה הזו, אני מציע עוד קריטריון אחד למונח "דם על הידיים" - מי שתגבר ביוזעין ארגון טרור רצחני, באופן שהוסיף מאות לוחמים לשורותיו, וצייד אותם בנשק ובתחמושת, יש לו דם על הידיים. לראש ממשלת ישראל אהוד אולמרט יש דם על הידיים, דמם של הנרצים בפיגועי הטרור הוא גם עליו."

לדברי השר אילון, חילוקי הדעות בציבור הרחב ובכנסת בנוגע לדרך שבה צריכה ישראל לנהוג בעימות המתנהל נגד ארגוני טרור ויחידים, הנם מהותיים וקשים. במידה ולא נשכיל לנהל חילוקי דעות אלו תוך קביעת סייגים ברורים, קיימת סכנה של ממש כי הם יובילו לתופעות של אלימות, עד לכדי קרע בחברה ובעם.

בעיני הקובל, האשמת ראש ממשלה בישראל כי ידיו מגואלות בדם הנרצחים בפיגועי טרור חוצה כל גבול של דיון לגיטימי. לדידו, תפקידה של הכנסת הנו למתוח גבולות ברורים בשאלת המותר והאסור בדיון טעון זה. צורך זה מקבל משנה תוקף לאור האפשרות כי בחודשים הקרובים תחול התקדמות בתהליך המדינה.

2. תגובת הנקבל

בתגובתו של ח"כ אריה אלדד מיום א' בשבט התשס"ח (8 בינואר 2008), טען הנקבל כי דבריו במליאה באו למחות על העיוות המוסרי, הציבורי והמשפטי המתבטא במדיניותה של הממשלה לשחרר מחבלים שנדונו באשמת רצח.

לדברי הנקבל, דבריו נועדו להביע את הרעיון כי כאשר פותחים מחדש את ההגדרה "דם על הידיים" יש לקחת בחשבון שגם מי שמשחרר מחבלים ומעביר לשימושם נשק ותחמושת, עלול להיכנס להגדרת מי שיש דם על ידיו.

בשולי הדברים הביע הנקבל תמיהה על עצם הדיון בוועדה, שכן, לדבריו, השר אילון, כמי שכהן כחבר בוועדת האתיקה, יודע כי העברת מידע לכלי התקשורת בדבר הגשת הקובלנה, הופך את הדיון לציבורי ומפקיע בכך את ענייניו מכלל דיוניה של ועדת האתיקה.

לסיים, הנקבל טען כי יש לדחות את הקובלנה על הסף.

3. החלטת הוועדה

ועדת האתיקה עיינה בקובלנה, בתגובת חה"כ הנקבל, וכן בפרוטוקול הכנסת מיום 2.1.2008, והגיעה למסקנה כי במקרה זה, הקובלנה שהוגשה על-ידי השר אילון הינה מוצדקת.

הוועדה לא קיבלה לגופם את ההסברים של חה"כ אלדד, כפי שפורטו בתגובתו מיום 8.1.2008. יצוין כי בעבר דנה ועדת האתיקה, אז בראשות חה"כ אריה אלדד, בקובלנה שעסקה **בהתבטאות זהה**, והטילה עונש חמור על חה"כ הנקבל (ראו החלטת ועדת האתיקה מיום י"ג באייר התשס"ד, 4.5.2004) הוועדה אינה רואה מקום לשנות מהחלטת ועדת האתיקה הקודמת, המהווה תקדים מנחה בפני הוועדה.

הוועדה מבקשת להדגיש כי בשנים האחרונות אנו עדים להתבטאויות קיצוניות של חברי הכנסת על רקע הבדלי לאום ומחלוקות פוליטיות. עם זאת, דווקא בימים בהם מתלהט הויכוח הציבורי וקיימת נטייה להחרף את ניסוח הדברים, על חברי הכנסת להקפיד שלא לחרוג מגבולות ראויים של שיח פרלמנטרי. קיים קו גבול בין חופש הביטוי הפוליטי, הלגיטימי, של חבר הכנסת לבין הפקרות לשון אשר עלולה להוביל לאלימות ולליבוי יצרים.

לאור האמור לעיל, ובשים לב לעובדה כי עסקין בביטוי אשר לגביו נקבע כבר בעבר כי הוא אינו מהווה חלק מהשיח הפרלמנטרי המותר, הוועדה סבורה כי בהתבטאותו של חה"כ אלדד יש משום הפרה של סעיף 1א לכללי האתיקה ופגיעה בכבוד הכנסת.

לפיכך, החליטה הוועדה בהתאם לסמכותה מכוח סעיף 13ד(ד)(3) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951, להטיל על חה"כ אלדד נזיפה.

4. הוועדה מבקשת עוד לציין כי אין באפשרותה לקבוע מי האחראי לפרסום המוקדם בכלי התקשורת. יחד עם זאת, מבקשת הוועדה להסב את תשומת לב חברי הכנסת להחלטתה מיום 20.6.2006, בה נקבע:

"הוגשה קובלנה נגד חבר הכנסת, ופרסם הקובל את פרטי הקובלנה באמצעי התקשורת, רשאית ועדת האתיקה שלא לדון בקובלנה; ועדת האתיקה תפרסם את דבר קבלת הקובלנה בסמוך להגשתה."

בעניין זה החליטה הוועדה לדון בקובלנה, על אף הפרסום המוקדם האמור אולם הוועדה מבקשת להדגיש כי היא רואה בחומרה עניין זה וכי הפרסום המוקדם במקרים מסוימים עלול להוביל להחלטתה שלא לדון כלל בקובלנה.

ההחלטה תונח על שולחן הכנסת.